

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-147.2020.11>

УДК 378.091:373.5.011.3-051:51(092)

Косяк В. І., Мухіна Г. І.

РОЛЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА С. С. ЛЕВІЩЕНКА У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

У статті здійснено огляд життєвого і творчого шляху видатного діяча вітчизняної освіти і науки ХХ ст., завідувача кафедри вищої математики НПУ імені М. П. Драгоманова, доктора фізико-математичних наук, професора Сергія Сергійовича Левіщенко (1944–1996). Його науково-педагогічна діяльність відіграла значну роль у вирішенні проблеми професійної підготовки студентів фізико-математичного факультету педагогічного закладу вищої освіти. Компетентність розглядається як комбінація знань, умінь та практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особи успішно здійснювати подальшу навчальну та професійну діяльність. Професійна компетентність педагога розглядається як сукупність його особистісних якостей, загальної культури та кваліфікаційних знань, умінь та методичної майстерності. Авторами статті розкрито основні науково-методичні ідеї С. С. Левіщенко щодо формування професійних компетентностей майбутніх вчителів математики: гуманізм, демократизація, компетентність, педагогічна творчість, педагогічний саморозвиток та їх значення для розвитку сучасної математичної та педагогічної науки.

Ключові слова: професійні компетентності, майбутні вчителі, вчителі математики, науково-педагогічна діяльність, фізико-математичний факультет, алгебра і теорія чисел, професор С. С. Левіщенко, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, гуманізм, демократизація, педагогічна творчість, педагогічний саморозвиток.

Протягом останніх десятиліть спостерігається активне дослідження спадщини науковців минулого. Важливість вітчизняного педагогічного досвіду для розвитку сучасної української освіти зумовлена реформуванням національної системи освіти на демократичних засадах, оновленням її змісту та структури, прагненням знайти на попередніх етапах розвитку витоки провідних наукових ідей сучасності.

Помітним внеском у розвиток вітчизняної математики, педагогіки та методики підготовки вчителів і викладачів природничо-математичного циклу вищої школи стала діяльність провідного українського вченого-математика ХХ століття, викладача, доктора фізико-математичних наук, професора Сергія Сергійовича Левіщенко (1944–1996).

Питання професійної підготовки вчителя математики розглядається у публікаціях В. Бевз, А. Кузьмінського, М. Красницького [2], Н. Лосєва, Ю. Мальованого, Л. Матяш [2], З. Слєпкань, С. Скворцової, Н. Тарасенкової, А. Черкаської [2] та ін. Короткий огляд життя і трудової діяльності С. С. Левіщенко здійснено у публікаціях М. В. Працьовитого [4], Д. Я. Требенка, О. О. Требенко [5], Ю. С. Федорчук [6], Н. Ю. Верпатової [1], Г. І. Мухіної [3]. Коротка бібліографічна інформація про нього розміщена на сайті Українського

математичного товариства, в довіднику “Професори Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: бібліографічний довідник 1944–2009 рр.” та Енциклопедії сучасної України.

Окрім наявності поодиноких публікацій про С. С. Левіщенка, цілісного дослідження його життєвого шляху, наукової діяльності, педагогічних ідей раніше не проводилося. Авторам статті пощастило особисто знати Сергія Сергійовича, спілкуватися з ним від свого дитинства і до останніх днів його життя. Одна з авторів, В. І. Косяк, була студенткою фізико-математичного факультету спеціальності “Математика і фізика” у 1992–1997 р.р. та мала нагоду особисто слухати лекції професора С. С. Левіщенка з дисципліни “Алгебра і теорія чисел”. Актуальність дослідження науково-педагогічної спадщини вченого, можливість доповнення аналізу його життєвого і творчого шляху з огляду на особисті спогади авторів зумовили вибір теми статті.

Мета статті полягає у здійсненні огляду життя і творчої діяльності С. С. Левіщенка, провідних чинників у становленні його особистості як науковця та педагога; визначенні та розкритті основних науково-методичних ідей вченого щодо формування професійних компетентностей майбутніх вчителів математики, їх значення для сучасної вітчизняної математичної та педагогічної науки.

Левіщенко Сергій Сергійович – доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри вищої математики (у 1986–1996 роках) Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Народився він 5 вересня 1944 року в селі Зубарі Фастівського району Київської області. В 1963 р. вступив до Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького на фізико-математичний факультет (спеціальність “Математика і програмування”) денної форми навчання. В 1968 р., після закінчення КДПІ, отримав рекомендацію Вченої ради Інституту для вступу до аспірантури.

Працюючи в Миронівській районній середній заочній школі Київської області вчителем математики і фізики, склав вступні іспити до аспірантури за спеціальністю “Алгебра і теорія чисел”. З жовтня 1968 року став аспірантом денної форми навчання кафедри математики. Його науковим керівником був видатний український математик, член-кореспондент АН УРСР, доктор фізико-математичних наук, професор Черніков Сергій Миколайович.

Після закінчення аспірантури С. С. Левіщенко працював на посаді асистента кафедри алгебри і геометрії Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького (грудень 1972 р. – лютий 1973 р.), старшого викладача (лютий 1973 р. – грудень 1974 р.), в. о. доцента (грудень 1974 р. – грудень 1982 р.), доцента (грудень 1982 р. – листопад 1994 р.) кафедри вищої математики Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького. З вересня 1980 р. по грудень 1984 р. виконував обов’язки заступника декана фізико-математичного факультету. З 1986 р. по жовтень 1996 р., тобто до кінця свого життя, Сергій Сергійович був завідувачим кафедри вищої математики.

30 травня 1973 року С. С. Левіщенко захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук зі спеціальності 01.01.06 – алгебра і теорія чисел на тему: “Скінченні групи з нільпотентними підгрупами непримарного індексу”. 4 квітня 1979 р. йому присвоєне вчене

звання доцента. 17 січня 1994 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук на тему: "Групи з деякими системами дисперсивних підгруп". Цього ж року йому присвоєне вчене звання професора.

Професор Левіщенко зробив значний внесок у формування професійних компетентностей майбутніх вчителів, студентів фізико-математичного факультету педагогічного закладу вищої освіти.

Поняття "компетентність" (лат. *competens* – відповідний, здібний) – це динамічна комбінація знань, умінь та практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особи успішно здійснювати подальшу навчальну та професійну діяльність і є результатом навчання на певному етапі вищої освіти [2, с. 47]. Компетентності можна поділити на загальні (універсальні) та спеціальні (фахові). Загальні компетентності не залежать від предметної області, але важливі для успішної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку. Спеціальні компетентності залежать від предметної області та є визначальними для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Професійна компетентність педагога – це сукупність його особистісних якостей, загальної культури та кваліфікаційних знань, умінь, методичної майстерності, гармонійна інтеграція яких в педагогічній діяльності дає оптимальний результат.

Розглянемо основні науково-методичні ідеї С. С. Левіщенка щодо формування професійних якостей майбутніх вчителів математики:

1. *Гуманізм*. Велику увагу Сергій Сергійович приділяв створенню умов для формування кращих якостей та здібностей студентів, гуманізації взаємин між викладачем та студентом, поваги до особистості майбутнього спеціаліста, розуміння його запитів, інтересів, гідності; виховання гуманної особистості, щирої, людяної, доброзичливої, милосердної.

Ще з дитинства Сергій Сергійович вів щоденники – такі невеликі записні книжечки. Він був людиною на диво педантичною і намагався записувати все до найменших дрібниць. Після кожного прожитого місяця підводив підсумки, немовби звітував собі: що було зроблено протягом цього часу, чого досягнув? І, треба сказати, часто був незадоволений собою, своїми досягненнями. Йому здавалось, що недостатньо багато зробив, що можна було зробити більше... [1, с. 13].

З юних років Сергій замислювався над тим, як потрібно прожити життя, в чому його сенс. Мало не з дитинства поставив перед собою високу мету: жити не для себе, а для людей, і прожити своє життя так, щоб було за нього не соромно. Ще в 16-річному віці він писав у щоденнику: "...Зірвав листки з календаря. Я їх зберігаю. От зірвеш, і вже не вернеш цього дня, яким би він не був. Будуть подібні до нього, майже такі, але цього не вернеш. Так і зберуться потроху ці дні, і не вернеш ні цих днів, ні своєї юності чи дитинства, чи навіть всього життя. І треба жити так, щоб хотілось ще прожити такі дні, таке життя. Звичайно, життя несолодке. Людина, яка вже прожила багато років, може сказати: "Життя – це терниста стежка з усіяними на ній колючками і вільними

місцями". І треба прожити так життя, щоб минути ці перешкоди, прагнути їх позбутися і не сумувати, не впадати в розпач від кожної маленької перешкоди, а позбутися її. І не тільки для себе, а й для інших, для всього народу позбутися цих перешкод. Щоб люди могли подумати про тебе як про благородну, чесну і правдиву людину, озватися про тебе "незлим тихим словом"...". "Життя – дорога річ. Його не купиш ні за які гроші. Ніхто з царів, з багатих на гроші людей, не жив більше звичайних людей. І нема нічого дорожчого від життя. Звичайно, дорожче від життя є. Це всілякі почуття: патріотизму, синівської любові і т.д. в цьому роді. Але..." (07.03.1961 р.).

С. С. Левіщенко був людиною широкої душі і доброго серця. Головними його рисами були людяність, безкорисливість, доброзичливість. Він цінував ці риси в людях, намагався прищепити їх своїм учням. Його вислів: "Що людина може зробити безкорисливо, того вона і варта" [5, с. 67]. Сяюча, майже дитяча посмішка Сергія Сергійовича запрошувала посміхнутись у відповідь. Здавалось, він завжди в гарному настрої, завжди готовий пожартувати. Мабуть, це тому, що добрі люди намагаються всім дарувати лише радість, а всі незгоди і невдачі залишають у собі, щоб не засмучувати інших. Його дзвінке та урочисте привітання "Честь праці!" назавжди залишиться в серцях колег. Багато сотень студентів ще довго будуть з вдячністю пам'ятати високий професіоналізм свого Учителя, його тактовність, інтелігентність, доброту та оптимізм. Серед них багато студентів Кошицького університету (Словакія) та вищого педагогічного інституту м. Санта Клара (Куба). Яскравим свідченням цього є вручена Сергію Сергійовичу студентами медаль "За добре серце" [6, с. 293].

2. Демократизація. С. С. Левіщенко дотримувався тієї думки, що авторитарний стиль має бути усунений у спілкуванні з колегами та студентами. Особистість майбутнього вчителя він сприймав як вищу соціальну цінність, що має право на свободу, на розвиток педагогічних здібностей.

На заняттях Сергія Сергійовича завжди панувала доброзичлива атмосфера. Лекції читав легко, невимушено, підтримуючи тісний зв'язок з аудиторією, залучаючи студентів до творчого пошуку. Найскладніший навчальний матеріал міг пояснити просто і доступно, проілюструвавши прикладами так, що все ставало зрозумілим. Його доведення завжди вражали красою і водночас були напрочуд простими, приказки та жартівливі порівняння сприяли запам'ятовуванню матеріалу. У цьому Сергій Сергійович намагався наслідувати свого вчителя – Сергія Миколайовича Чернікова. "Сергій Миколайович, – пише він у щоденнику, – читає лекції блискуче, надзвичайно м'яко, просто, "по-домашньому", чи що...". Не дивно, що і у Сергія Сергійовича на заняттях студенти почували себе комфортно, мало хто поглядав на годинник.

3. Компетентність. Великий внесок зробив С. С. Левіщенко у створення умов для розвитку необхідних структурних елементів педагогічної компетентності випускника. Для успішного формування професійних компетентностей майбутніх вчителів вкрай важливо, щоб викладач закладу вищої освіти насамперед був взірцем професійно компетентного педагога у своїй галузі. Сергій Сергійович Левіщенко був не лише видатним науковцем і вченим, але ще й великим педагогом та методистом. Найвагоміші доробки він

залишив у викладацькій діяльності.

Ще в юні роки Сергій визначив для себе, що справжнім знанням є вміння передати ці знання іншому. Цікавими і глибокими є роздуми з цього приводу, записані у його щоденнику. Щоправда, не вказано, кому вони належать: “Знание, не способное себя передать – это знание лишь кажущееся, служащее самоудовлетворению того, кто им обольщается. Подлинное знание живо и практично, оно несет в своем существе тенденцию к передаче и распространению. Если знание замыкается, это говорит не о том, что оно чрезмерно глубокомысленно, а о том, что оно недостаточно! Учить для нас – значит всегда учиться...” І тут же записано: “Действительно знать – значит уметь научить ребенка” [3, с. 83].

“Щоб знати, треба працювати. Чим більше працюєш, тим більше будеш знати. І ніколи не треба спасовувати перед заданим завданням: важким чи легким. Ніколи не думай наперед, що це завдання тобі не під силу. Навпаки, думай, що під силу і берись до виконання будь-якого завдання. Тільки тоді можна з упевненістю сказати: “Цей предмет тобі дається легко, цей – важче, а на цей попроси друга, щоб він тобі пояснив”. Немає нічого на світі непідсильного людині, вона все осилює. Лише потрібне бажання та наполегливість.” (07.03.1961 р.).

Разом з колегами з інших вузів С. С. Левіщенко підготував ряд методичних посібників, дидактичних матеріалів, методичних розробок для студентів, аспірантів та викладачів. Під його керівництвом в 90-х рр. на замовлення Міністерства освіти були створені навчальні програми з алгебри і теорії чисел, числових систем, алгебри та геометрії, геометрії тощо для фізико-математичних факультетів педагогічних інститутів, ними й досі користуються деякі вузи. Велике теоретичне і практичне значення для підготовки студентів – майбутніх учителів математики – має практикум “Алгебра і теорія чисел” авторського колективу С. Т. Завало, С. С. Левіщенко, В. В. Пилаєв, І. О. Рокицький, перша його частина була видана у 1983 р. Мета практикуму – сприяння свідомому засвоєнню теорії, розвитку математичної логіки, прищепленню навичок розв’язування задач. Це видання є надзвичайно вдалим, ним користуються студенти фізико-математичних факультетів педагогічних закладів вищої освіти і на теперішній час, тобто вже понад 37 років.

Ім’я С. С. Левіщенка тісно пов’язане з активною популяризацією математики. Він вів велику профорієнтаційну роботу, був заступником відповідального редактора науково-популярного журналу “У світі математики”, до якого сам підготував чимало статей [6, с. 294]. У цих статтях, які здебільшого були розміщені у рубриці “Горизонти математики. Учням VII–VIII класів”, у простій, доступній формі професор Левіщенко викладав елементи вищої математики. Бажаний ефект публікацій забезпечувала достатня інформативність, доступність та чітке викладення матеріалу [3, с. 84]. Цьому також сприяли поради, сформульовані у вигляді запитань. В завершальній частині статей з метою закріплення здобутих знань та вмінь наводились добірки завдань. Чимало уваги професор Левіщенко приділяв шефській роботі, роботі з талановитими школярами. З 1990 р. по 1996 р. він читав

спецкурс з математики для учнів Фастівського природничо-математичного ліцею-інтернату.

4. *Педагогічна творчість.* С. С. Левіщенко приділяв належну увагу створенню умов для розвитку індивідуально-особистісної творчості студентів. Сам він був людиною творчою, неординарною, наділеною оригінальним мисленням, і в студентів намагався розвинути не репродуктивний, а творчий підхід до вивчення дисциплін, а особливо до викладацької діяльності – вибору оптимальних форм, методів та засобів викладення навчального матеріалу. У щоденнику читаємо: “Вчений не той, хто навчається, а той, хто творить”.

До лекцій і практичних занять Сергій Сергійович ретельно готувався, заздалегідь писав нові або удосконалював старі конспекти, добирав нові оригінальні задачі, які мали “красивий” розв’язок або доведення і які він попередньо обов’язково розв’язував сам. Про це він пише у своєму щоденнику, навіть картає себе: “Щось мало я розв’язав задач. Яюсь поганенько я їх розв’язую... Потрібно більше виділяти часу для підготовки до занять...”. Після проведених занять Сергій Сергійович звітував собі про пророблену роботу, навіть ставив оцінку. “Сьогодні прочитав лекцію з числових систем на 4–. Наступного разу потрібно готуватися краще...”, – читаємо ми у щоденнику. І це записи не викладача-початківця, а професора із значним викладацьким стажем, який читав лекції на високому професійному рівні та є одним з авторів підручника для студентів “Числові системи”, практикуму “Алгебра і теорія чисел” та інших.

5. *Педагогічний саморозвиток.* С. С. Левіщенко опікувався майбутнім своїх студентів, докладав зусиль, щоб зорієнтувати майбутніх фахівців на створення умов для стабільного задоволення власних духовних та педагогічних потреб у саморозвитку і самореалізації. На протязі всієї своєї педагогічної діяльності він працював над розвитком науково-технічної творчості студентської молоді, керував роботою студентських наукових гуртків, проблемних груп, підготовкою дипломних робіт. Готував студентів до олімпіад і конкурсів на кращу наукову роботу. Деякий час очолював наукове студентське товариство педагогічного інституту.

Професор Левіщенко вів широкопланову наукову і організаційну роботу. Це власні наукові дослідження, керівництво держбюджетними і госпдогвірними темами, керівництво роботою аспірантів та інше. Разом з доктором фізико-математичних наук М. Ф. Кузенним. Сергій Сергійович відновив діяльність наукового семінару з теорії груп при педагогічному інституті, який раніше працював під керівництвом Сергія Миколайовича Чернікова [4, 3].

С. С. Левіщенко – автор більш ніж 70 наукових публікацій, з них одна монографія і три навчальних посібники з грифом Міністерства освіти. Під його керівництвом підготували і захистили кандидатські дисертації Сергій Драганюк, Наталія Верпатова, Володимир Коваленко, Любов Зузук, Оксана Одінцева. Багато його учнів, як у нашій країні, так і за її межами, стали відомими вченими.

В пам’ять про колегу, товариша, вчителя аудиторію № 462 у центральному корпусі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова названо “Аудиторією імені професора С. С. Левіщенко”.

Висновки з цього дослідження і перспективи. Отже, науково-педагогічна діяльність професора С. С. Левіщенка відіграла значну роль у формуванні професійних компетентностей майбутніх вчителів математики. Результати дослідження, викладені у статті, можуть бути використані у подальших історико-педагогічних дослідженнях для удосконалення змісту навчальних курсів з історії математики; у роботах наукових студентських гуртків; для розробки спецсемінарів та спецкурсів у системі вищої педагогічної освіти. Наукові проблеми, які досліджував С. С. Левіщенко, можна використати як тематику для курсових, бакалаврських, магістерських робіт та дисертаційних досліджень.

Використана література:

1. Верпатова Н. Ю., Мухіна Г. І. С. С. Левіщенко – талановитий вчений та педагог. Сучасні науково-методичні проблеми математики у вищій школі: матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції пам'яті професора С. С. Левіщенка (Київ, 7-8 жовтня 2016 р.). Київ, 2016. С. 13-23.
2. Матяш Л., Черкаська Л., Красницький М. Формування фахової компетентності майбутніх вчителів математики у процесі вивчення курсу “Лінійна алгебра”. Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 1-2 грудня 2016 р.). Суми, 2016. С. 47-49.
3. Мухіна Г. І. Науково-педагогічна діяльність професора С. С. Левіщенка у професійній підготовці майбутніх вчителів математики. Український вимір. Міжнародний збірник науково-педагогічних, методичних статей і матеріалів з України та діаспори. – Чернігів, 2018. С. 81-84.
4. Працьовитий М. В. Життєвий шлях і трудова діяльність професора Левіщенка С. С. Сучасні науково-методичні проблеми математики у вищій школі: матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції пам'яті професора С. С. Левіщенка (Київ, 7-8 жовтня 2016 р.). Київ, 2016. С. 1-3.
5. Требенко Д. Я., Требенко О. О. Вчений, педагог, особистість. Математика в школі. 2004. № 9-10. С. 66-67.
6. Федорчук Ю. С. Професор С. С. Левіщенко і його внесок у розвиток НПУ ім. М. П. Драгоманова. Науковий часопис студентського наукового товариства імені Григорія Волинки. Випуск 1. Київ, 2015. С. 293-295.

References:

- [1] Verpatova N. Yu., Mukhina G. I. (2016). S. S. Levishchenko – talanovytyi vchenyi ta pedagog [S. S. Levishchenko is the talented scientist and tutor]. Suchasny naukovy-metodychny problemy matematyky u vyshchiiy shkoly: vseukrayinsyka naukovy-practychna konferentsiya pamyaty profesora S. S. Levishchenka (Kyiv, October 7-8, 2016). Kyiv, pp. 13-23.
- [2] Matyash L., Cherkasyka L., Krasnytskyiy M. (2016). Formuvannya fahovoyi kompetentnosti maybutnyh vchytelyv matematyky u procesy vyvchennya kursu “Liniyna algebra” [Formation of speciality competence of future mathematics teachers in the process of studying the linear algebra course]. Naukova diyalynisty yak shlyah formuvannya profesiynyh kompetentnostey maybutnyogo fahivtsya: vseukrayinsyka naukovy-practychna konferentsiya (Sumy, December 1-2, 2016). Sumy, pp. 47-49.
- [3] Mukhina G. I. (2018). Naukovy-pedagogichna diyalynisty profesora S. S. Levishchenka u profesiyniy pidgotovtsi maybutnih vchyteliv matematyky [The scientific and pedagogical activity of professor S. S. Levishchenko in the professional training of future mathematics teachers]. Ukrayinskyiy vymir, pp. 81-84.
- [4] Pratsyovytyiy M. V. (2016). Zhyttyeviy shlyah i trudova diyalynisty profesora Levishchenka S. S. [The way of life and working activity of professor Levishchenko S. S.]. Suchasny naukovy-metodychny problemy matematyky u vyshchiiy shkoly: vseukrayinsyka naukovy-practychna konferentsiya pamyaty profesora S. S. Levishchenka (Kyiv, October 7-8, 2016). Kyiv, pp. 1-3.
- [5] Trebenko D. Ya., Trebenko O. O. (2004). Vcheniy, pedagog, osobystisty [The scientist, educator, person]. Matematika v shkole – The mathematics in school, vol. 9-10, pp. 66-67.
- [6] Phedorchuk Yu. S. (2015). Profesora S. S. Levishchenko i yogo vnesok u rozvytok NPU imeny M. P. Dragomanova [Professor S. S. Levishchenko and his contribution in development of the National

Pedagogical Dragomanov University]. Naukoviy chasopys studentsykygo naukovo tovarystva imeni Grygoriya Volynky, vol. 1, pp. 293-295.

КОСЯК В. И., МУХИНА Г. И. Роль научно-педагогической деятельности профессора С. С. Левищенко в формировании профессиональных компетентностей будущих учителей математики.

В статье осуществлен обзор жизненного и творческого пути выдающегося деятеля отечественного просвещения и науки XX ст., заведующего кафедрой высшей математики НПУ имени М. П. Драгоманова, доктора физико-математических наук, профессора Сергея Сергеевича Левищенко (1944–1996). Его научно-педагогическая деятельность сыграла значительную роль в решении проблемы профессиональной подготовки студентов физико-математического факультета в педагогическом заведении высшего образования. Компетентность рассматривается как комбинация знаний, умений и практических навыков, способов мышления, профессиональных, мировоззренческих и гражданских качеств, морально-этических ценностей, которая определяет способность личности успешно осуществлять дальнейшую учебную и профессиональную деятельность. Профессиональная компетентность педагога рассматривается как совокупность его личностных качеств, общей культуры и квалификационных знаний, умений и методического мастерства. Авторами статьи раскрыты основные научно-методические идеи С. С. Левищенко относительно формирования профессиональных компетентностей будущих учителей математики: гуманизм, демократизация, компетентность, педагогическое творчество, педагогическое саморазвитие и их значение для развития современной математической и педагогической науки.

Ключевые слова: профессиональные компетентности, будущие учителя, учителя математики, научно-педагогическая деятельность, физико-математический факультет, алгебра и теория чисел, профессор С. С. Левищенко, Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова, гуманизм, демократизация, педагогическое творчество, педагогическое саморазвитие.

KOSYAK V. I., MUKHINA G. I. The role of the scientific and pedagogical practice of professor S. S. Levishchenko in formation of professional competences of future mathematics teachers.

This article presents main aspects of life and scientific practice of the famous man of science and education of XX century, Head of Higher Mathematics Department of the National Pedagogical Dragomanov University, Doctor of Science in Physics and Mathematics, Professor S. S. Levishchenko (1944 – 1996). His scientific and pedagogical practice played a great role in solving the problem of professional training of students of the Physical and Mathematical Faculty in the pedagogical university. The competence is consider as a combination of the knowledge, ability, practical skills, way of thinking, professional, world view and public features, moral-ethical values which define the persons ability to exercise the further educational and professional practice successfully. The professional competence of the tutor consider as a compilation of his personal qualities, abilities, professional and methodical skills. The authors of the article presented basic scientific and methodical ideas of S. S. Levishchenko about formation of professional competences of future mathematics teachers. These ideas include humanism, democratization, competence, pedagogical creation, pedagogical self-development and their means for development of the modern mathematical and pedagogical science.

Keywords: professional competences, future teachers, teachers of the mathematics, scientific and pedagogical practice, Physical and Mathematical Faculty, Professor S. S. Levishchenko, National Pedagogical Dragomanov University, algebra and number theory, humanism, democratization, competence, pedagogical creation, pedagogical self-development.